

Gražėja ir švaresnė tampa Širvėna

Europos socialinis fondas
Europos regioninės plėtros fondas
Sanglaudos fondas

2010 metų vasarą Biržų rajono savivaldybės administracija pradėjo įgyvendinti Širvėnos ežero valymo ir pakrančių gamtos sauginio tvarkymo I etapo pirmos dalies projektą. Šiuo metu pradedamas kitas Širvėnos valymo projektas: „Širvėnos ežero valymas ir pakrančių gamtos sauginio tvarkymas, I etapas, 2 dalis“, kuriam paramą skyrė Europos Sąjungos 2007–2013 m. struktūriniai fondai.

PRADŽIA PRIEŠ TREJUS METUS

Pirmojo etapo pirmosios dalies projekto metu buvo valomos ir tvarkomos biržiečiams ir miesto svečiams svarbiausios Širvėnos ežero vietos: ežero dalis prie Agluonos upės žiočių ir ežero dalis prie centrinės maudyklos.

Įgyvendinant projektą buvo atlikti parengiamieji darbai (iškirsti menkaverčiai augalai, iš ežero surinktos šiukšlės), įrengti dumblo sėdintuvai, pakloti pulpovamzdžiai, iš ežero žemkase pašalintas dumblas ir kitos nuosėdos, sėdintuvuose nusausintas dumblas išvežtas į dumblo sandėliavimo aikštelę, sutvarkyta sėdintuvų teritorija, į centrinę maudyklą atvežta smėlio, taip pat visu ežero perimetru identifikuoti ir sunaikinti nelegalūs nuotekų išleistuvai, įrengta smėlio ir naftos gaudyklė prie lietaus vandens išleistuvo.

Išvalyta 15 ha ežero ploto, pašalinta 58 180 kub. m dumblo ir nuosėdų, sutvarkyta 3,8 ha pakrantės. Projektas baigtas praėjusių metų liepą. Bendra jo vertė buvo 2,988 mln. Lt, iš jų 2,494 mln. Lt – Europos regioninės plėtros fondo lėšos, 494 tūkst. Lt – savivaldybės lėšos.

Projekto vadovas, rajono Savivaldybės ekologas Vytautas Zurbas sakė, kad įgyvendinus projektą ežero apylinkės pagražėjo, išvalyti menkaverčiai želdiniai, išrautos žolės – poilsiautojams kur kas patogiau ir erdviau. Tačiau svarbiausia buvo išvalyti patį ežerą, kuriame buvo gausu takaus, stipriai mineralizuoto dumblo. Dėl to prastėja ežero būklė, kyla grėsmė ežerui virštyje, blogėja augmenijos ir gyvūnijos gyvavimo sąly-

gos, mažėja ežero panaudojimo rekreacijai galimybės.

DUMBLAS ŽEMDIRBYSTEI NETINKA

Išsiurbus dumblą iš Agluonos žiočių ir įlankos prie Žvejų gatvės buvo atlikti dumblo tyrimai ir pasirodė, kad jis itin užterštas naftos produktų likučiais.

– Agluonos pakrantėje stovėjo kelios didelės įmonės, kurių naftos produktų likučiai su lietaus kanalizacija plaukė į Agluoną. Todėl Agluonos dublė daug benzino su švinu liekanų. Toks dumblas visiškai netinka žemdirbystei, nebent sąvartynams dengti, miškams, – pasakojo V. Zurbas. – Įgyvendinant projektą buvo pastatyti naftos produktų gaudytuvai, kurie į Agluoną nebeleis su lietaus vandeniui patekti naftos produktų liekanoms iš Kėstučio, Rotušės, Vytauto gatvių. Tuo pačiu galėjome patikrinti ir tai, ar valomų pakrančių gyventojai nėra nuve-

Įgyvendinus pirmąjį Širvėnos ir jos pakrančių valymo projektą, atsivėrė ežero pakrančių vaizdai, o vandenyje sumžėjo kenksmingų teršalų.

dę sodybų kanalizacijų į ežerą. Buvo patikrintos visos sodybos nuo Aušros gatvės iki Agluonos upės. Fekalinių kanalizacijų neradome, aptikome keletą lietaus kanalizacijų – jos didelės žalos ežerui nedarė.

NAUJAS PROJEKTAS

Prieš trejus metus pirmąjį projektą pristatė rajono Savivaldybės administracijos darbuotojai užsiminė apie ketinimą atlikti visus I etapo ežero valymo darbus – išvalyti 25 ha ežero. Projektinė dokumentacija buvo parengta

visam pirmajam Širvėnos valymo etapui. „Jei atsiras galimybė teikti paraišką antrajai projekto daliai įgyvendinti, nedelsdami tai padarysime“, – žadėjo rajono Savivaldybės administracijos Ekonomikos ir investicijų skyriaus vedėja Zita Marcinkevičiūtė.

Po trejų metų tokia galimybė atsirado.

– Įgyvendinus pirmojo etapo pirmosios dalies projektą, ne kartą kreipėmės į Aplinkos ministeriją, prašydami rasti galimybę finansuoti antrosios dalies darbus. Baigus pirmosios dalies darbus buvo sutaupta šiek tiek pinigų, neįsivaivintų lėšų liko įgyvendinti kitus regiono ir šalies aplinkos apsaugos projektus. Aplinkos projektų valdymo agentūra pritarė mūsų projektui, gavome finansavimą ir jau pradedame įgyvendinti. Rangos darbų konkursą laimėjo UAB „Hidrum“, kuri atliko ir pirmosios

dalies darbus, – pasakojo Z. Marcinkevičiūtė.

Antrojo projekto metu numatoma išvalyti dar 10 hektarų ežero ir sutvarkyti jo pakrantes. Darbai bus atliekami ties Astravo užtvanka ir Jaunimo parku.

– Astrave parengiamuosius darbus atlieka „Biržų ranga“. Darbo prie Astravo užtvankos bus nemažai, nes ji jau užžėlusi įvairiausia augmenija, daug šašų. Dumblą siurbti pradėsime nuo šios vietos, – sakė projekto vadovas ekologas V. Zurbas. Anot ekologo, pirmieji tyrimai parodė, kad šis dumblas nėra toks užterštas, koks buvo miesto centre esančioje Agluonoje, tačiau iš netoli ežero esančių didelių įmonių – Urėdijos, autotransporto įmonių, su lietuvių taip pat atplaukia naftos produktų likučiai ir patenka į ežerą.

Janina BAGDONIENĖ

TRUMPAI

SKAIČIAI

Biržų rajone šiuo metu įgyvendinami 59 Europos Sąjungos 2007–2013 m. struktūrinės paramos lėšomis finansuojami pro-

jektai. Jiems skirta 146 691 531 Lt ES parama.

Iki šiol įgyvendinta 30 projektų, jiems buvo skirta 84 190 911 Lt ES struktūrinės paramos.

SKAIČIAI, FAKTAI

Projektas – „Širvėnos ežero valymas ir pakrančių gamtos sauginio tvarkymas, I etapas, 2 dalis“.

Sanglaudos skatinimo veiksmų programa.

Veiksmų programos prioritetas – Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai.

Bendra projekto vertė – 2 604 841,72 Lt

Iš jo ES dalis – 2 344 357,55 Lt.

Projekto tikslas – pagerinti Širvėnos ežero būklę, išvalant susikaupusį dumblą, nuosėdas, biogenines medžiagas ir gamtos sauginio požuriu sutvarkyti ežero pakrantes. Širvėnos ežeras, kuriame numatoma taikyti ežero būklės gerinimo priemones, yra priskirtas rizikos vandens telkiniams. Širvėnos ežero pakrančių gamtos sauginio tvarkymo priemonė – ežero krantų apželdinimas, siekiant pagerinti pakrančių vandens ekosistemų būklę bus taikoma kaip papildoma priemonė, įgyvendinant ežero valymo, pašalinant dumblą, turintį kenksmingų teršalų ir biogeninių medžiagų priemonę.